

MUSIC OPEN

hudební časopis nejen o muzice

Klíč už zase rozdává radost

28.8.2012 - Honza Dobiáš

Začalo to před třiceti lety. Mladí lidé, většinou ještě studenti, kteří pracovali s dětmi ve škole v Praze v Legerově ulici, ale také s nimi jezdili na tábory, hráli jim u ohňů na kytary, byli jejich vedoucími i instruktory a vůbec jim šli příkladem, jak by to při takové práci mělo být, usoudili, že když jim to jejich hraní a zpívání už docela jde, mohli by založit kapelu. A tak v roce 1982 vznikl soubor, který se nazval Klíč, a v průběhu dalších dvaceti let se stal kultovní kapelou, která získala nejen spoustu tehdejších ocenění (několikrát vyhráli pražské Písňe dlouhých cest, už při své druhé účasti na Portě v Plzni v roce 1988 získali jasnou přízeň posluchačů vyjádřenou Diváckou portou, pak přišla Autorská porta v roce 1990, získali ale i nejvyšší možné ocenění – Zlatou portu – v roce 1992), vydali celkem šest písničkových alb (avšak už v polovině 80. let jim vyšly i dva singly u Supraphonu), obdrželi dvě Zlaté desky za tisíce prodaných nosičů obou prvních alb (to se ještě desky nepřepalovaly) atd. Během existence kapely jim tedy vyšlo celkem šest cédéček – a vzpomínkové dvojalbum, vydané před dvěma lety, bylo jejich sedmým titulem. A po dvaceti letech naprostých úspěchů, vyjádřených i řadou televizních medailonů a ohromné spousty koncertů – tahle kapela v roce 2002 skončila.

Proto jsem zajel za dvěma z protagonistů bývalého Klíče – Pavlou a Jardou Marianovými – na kraj Prahy do Vinoře, abych jim položil několik otázek, které jsou prudce aktuální, protože... ostatně čtěte.



*Na fotografii zleva:
Kateřina Chudobová, Jitka Krupičková, Jiří Krupička, Zdeněk Altynski, Jarmila Pánková, Pavla
Marianová, Jaroslav Marian*

Proč se taková úspěšná kultovní kapela před deseti lety rozešla ?

Ona se nerozešla jen tak, my jsme se na tom už téměř rok dopředu v kapele dohodli – a i veřejně jsme to předem oznámili. V podstatě nás už totiž přestalo bavit pořád dokola snášet a řešit některé věci, které jsou velmi častým jevem v zákulisí naší kultury. Například to, že i když na naše koncerty tenkrát chodívalo vždycky dost diváků, neustále jsme od některých významných pořadatelů museli poslouchat, že Klíč už nikoho nezajímá, že to, co děláme, je naprosto vyčpělá hudba, že jsme druhá liga a podobné nesmysly – byli ochotni nás jakkoli ponížít a urazit, jen aby nám zdůvodnili, proč nás na jejich festival nechtějí pozvat nebo proč chtějí, abychom jim co nejvíc slevili z ceny našeho koncertu. Navíc pak o nás veřejně šířili pomluvu, že jsme neskutečně drazí a že si nás nemůžou finančně dovolit. Náš koncert tenkrát (koncem 90. let) stál dvanáct až čtrnáct tisíc korun (a to včetně dopravy a ozvučení), což byl jen zlomek ceny mnoha jiných kapel a umělců. A až později jsme také pochopili, že tato cifra byla vlastně nezajímavá pro některé nesoukromé pořadatele, kteří (jak mi bylo občas i mezi čtyřma očima naznačeno) si běžně nechávali někdy až třetinu z toho, co oficiálně podle smlouvy vypláceli umělcům. My jsme ale vždycky měli tu zásadu, že nikdy žádné „všimné“ nikomu nabízet ani dávat nebudeme. A začalo nám být jasné, že naproti tomu takoví umělci, kteří stáli osmdesát, sto nebo i mnohem víc tisíc (a jejichž manažeři byli navíc ochotni odvést patřičný „desátek“) – to už pro takového

pana pořadatele bylo asi zajímavější, a on pak lépe dokázal „nahore“ zdůvodnit, proč vydal peníze z kulturních dotací za někoho drahého, i když na něj nakonec přišlo třeba jen patnáct diváků. A musím říci, že my si dodnes moc vážíme všech těch slušných pořadatelů, kterým šlo vždycky pouze o hudbu a o kvalitní kulturu a se kterými jsme měli – a dodnes máme – dobré vztahy. A pořád chceme věřit, že jich je většina.

Tohle všechno je ale jen část důvodů konce Klíče. K tomu, co už jsem řekl, nám pak bylo například v roce 2001 jedním dobře informovaným člověkem – zase mezi čtyřma očima – naznačeno, že patříme mezi kapely, které se tady nemají podporovat, nebo jsme se zas od jiného podobně informovaného dověděli, že pokud budeme pořád bojovat za pravdu a za právo, namísto toho, abychom se chodili ožírat s těmi správnými lidmi, tak si tady už asi moc neškrtneme... Takže pro nás bylo nakonec lepší s tím vším skončit a s čistým svědomím se věnovat raději něčemu jinému.

A jak tedy došlo k nápadu udělat turné k třicetinám, které kapela letos slaví od svého založení v roce 1982 ?

To všechno začalo vlastně tím, že před dvěma lety vyšlo naše „vzpomínkové“ dvojcédéčko. V Universal Music nám totiž nabídli, že vydají velký výběr našich písniček – a opravdu jej vydali a jsou na něm úplně celá naše první tři alba plus nějaké bonusy. A protože jsme od vydavatelství dostali – pro všechny zúčastněné muzikanty i pro všechny autory – autorské výlisky toho dvojcédé, měli jsme příjemný důvod osobně se po letech sejít skoro se všemi bývalými kolegy z kapely a ty výlisky jim při té příležitosti předat. Takže jsme je k nám domů tedy pozvali – některé najednou, některé postupně (protože se vlastně ani všichni vzájemně neznali) – a jak jsme se tak scházeli, začaly se z jejich strany objevovat úvahy typu: ...a co kdybychom si příští rok, když bude to naše jubileum, zahráli... – a – ...pojd'te to dát zase na chvíli dohromady... – to bylo někdy v průběhu loňského jara. Já jsem na to většinou reagoval slovy – ...nojo, to by určitě bylo moc krásný, ale dovedete si představit, kolik by to bylo práce... No – nakonec nás muzikanti přece jen ukecali, abychom už loni v srpnu udělali první „pokusnou“ zkoušku – a když jsme zjistili, že nám to i po těch dlouhých letech vlastně docela jde, pustili jsme se do toho a Klíč jsme tedy dočasně obnovili. V kapele jsme se pak dohodli, že k 30. výročí uděláme takové malé turné s tím, že to bude maximálně 10 koncertů. A moc nás pak potěšilo i to, že se opravdu velmi rychle našlo i deset ochotných pořadatelů, a to veskrze takových, se kterými jsme už v minulých klíčovských dobách měli velmi dobré vztahy a kteří do toho s námi šli i teď.



Na fotografii nahoře zleva: Jaroslav Marian, Jana Slavatová, Jana Bošková (dříve Neubauerová), Bedřich Hejsek - dole zleva: Pavla Marianová, Blanka Ledvinková (dříve Škodová), Milan Venkrbec

Co je na takové zkoušce po letech nejtěžší ?

Přímo na té zkoušce vlastně nic. Jen jsme s překvapením zjistili, že jsme se vrátili do mládí, a to úplně všichni. Třeba když z první zkoušky jako poslední odcházeli Jitka a Jirka Krupičkovi, tak jsme se shodli, že všichni máme pocit, jako by to byl týden, co jsme se neviděli, a ne už celých patnáct let! Kopec srandy, spousta legrace...

A vlastně asi nejtěžší to bylo zpočátku přímo pro mě, protože jsem musel připravit, upravit a někdy úplně přepracovat ohromnou spoustu not i celých původních partitur – především proto, že tahle naše současná „výroční“ sestava Klíče je tak trochu kombinací muzikantů, kteří v Klíči hráli v různých obdobích, a tak jsem například musel mnohé naše často až sedmihlasé sbory znovu upravit pro současnou polohu jednotlivých hlasů, ale musely se upravit i mnohé nástrojové party tak, aby odpovídaly aktuálnímu obsazení kapely. A v neposlední řadě mě čekala i spousta manažerské práce. A bez přehánění můžu říct, že jsem nad tím vším, co bylo spojené s přípravou těchto letošních koncertů, strávil stovky hodin – ale naštěstí mě „dobře“ živí Pavla ze svého učitelského platu, takže ten čas jsem si na to rád udělal.

A co se týká muzikantů, ti se zase museli doučit kromě jiného i písničky, které Klíč v době, kdy oni byli jeho členy, nehrál, a tak pro ně teď ty písničky byly úplně nové. A při pracovním vytížení, které jinak mají, to pro ně také nebylo až tak jednoduché.

Podle čeho jste vybírali místa, kde budete jubilejní turné hrát ?

Podle toho, kde jsme už v klíčovské éře hrávali a věděli jsme, že to tam bylo vždycky fajn. A zjistili jsme, že ty původní dobré vztahy opravdu stále ještě fungují. Vlastně pokaždé stačil jen jeden telefonát a obvykle hned následovala věta „A přijed'te do Krumlova už v červnu na Pětulistou růži, uděláme vám velký koncert na náměstí...“ nebo „Určitě s vámi počítáme už na Folkové Ohři...“ a já musel občas odpovídat – „Bohužel, nezlobte se, my to celé máme naplánované až od srpna do prosince“.

Nebo například na Karlštejně jsme dřív sice měli jen jediný koncert, a to těsně předtím, než jsme s kapelou skončili, protože oni tenkrát po letech rekonstrukce opět otvírali Rytířský sál a Klíč si tenkrát pozvali, abychom prý byli první, kdo v tomto krásném sále zahraje. No a teď, přesně po deseti letech, nás pan kastelán pozval zase – a znovu budeme hrát v Rytířském sále. Dalším krásným místem je nádvoří zámku v Horšovském Týně, kde jsme v minulosti také pravidelně hrávali. A hrad Landštejn je pro nás přímo nostalgií, protože přesně před dvaceti lety nám tam Česká televize natočila náš první samostatný televizní recitál. A protože těch koncertů bude podle naší vnitrokapelní dohody pouze deset, tak jsme se celé to turné snažili udělat tak, aby ty koncerty byly pokud možno na různých místech naší republiky, takže máme jeden koncert v Brně, jeden západočeský v Horšovském Týně, dva na jihu Čech – Landštejn a Krumlov – a jen v našem domovském městě, tedy v Praze, budou koncerty čtyři. A Folková Ohře – to je pak vlastně jediný festival, na kterém budeme hrát, protože jinak nám festivaly pro naše výroční koncerty nepřípadaly až tak vhodné. Ale protože tenhle festival pořádá Míla Pražák, který je tak trochu i původcem toho, že spolu s Pavlou už sedm let – jenom ve dvou – s klíčovskými písničkami občas koncertujeme, tak pro něj jsme moc rádi udělali výjimku.

Viděli jste ten ohlas, co měly klíčácké písničky, když jste je zpívali jenom vy dva letos na Folkovém kvítku na Konopišti !

Viděli – a moc si toho vážíme. My to naše hraní „ve dvou“ nechceme nikomu vnucovat (myslím tím nikomu z pořadatelů). Když máme deset, patnáct koncertů do roka na místech, kde si nás sami pozvou, jsme spokojeni. Zrovna teď nedávno nám nabídli, abychom v září udělali s Pavlou koncert v divadle v Písku, včera tu byl pán z Růžové čajovny v Praze, abychom tam po dvou letech zase udělali vánoční koncert – a dnes se ozvali i z Křivoklátu, že by chtěli náš adventní koncert... A nás těší takhle rozdávat radost tam, kde je o nás opravdu zájem. A jsme za to těmto pořadatelům moc vděční.

KLÍČ - 30 let



koncertní turné k 30. výročí založení skupiny

22. 8. 2012	Hrad Landštejn - nádvoří
25. 8. 2012	Kynšperk nad Ohří - festival "Folková Ohře"
1. 9. 2012	Horšovský Týn - nádvoří zámku
25. 9. 2012	Praha - Polyfunkční dům Petrovice
28. 9. 2012	Český Krumlov - náměstí Svornosti
13. 10. 2012	Hrad Karlštejn - Rytířský sál
21. 10. 2012	Praha - Divadlo ABC
20. 11. 2012	Praha - Divadlo GONG
4. 12. 2012	Brno - KC Semilasso
21. 12. 2012	Praha - Divadlo Za plotem

Na co ty se těšíš, Jardo, na tom vašem turné nejvíc ?

Já jsem dost pedant a perfekcionista a asi i proto mám před každým hraním obrovský pocit zodpovědnosti a díky tomu i strašnou trému, takže se sice hrozně těším, ale taky si moc a moc přeju, aby to všechno dobře dopadlo, aby nepřišly nějaké nečekané potíže a vůbec. A naproti tomu musím dodat, že v kapele je to teď opravdu v naprosté pohodě – a mám z toho, jak nám to po tom roce zkoušení jde a šlape, výborný pocit. Dokonce bych řekl, že po těch letech to zní snad ještě líp, než tenkrát – jednak proto, že jsme zvuk kapely obohatili o historické dechové nástroje, které jsme dřív neměli (krumhorny, šalmaj), ale také proto, že teď máme v sestavě – složené vlastně ze „starší“ klíčovské party – kytaristu z té naší novější sestavy, který navíc dobře zpívá, takže v našich sborech jsou teď vždycky dva až tři chlapi – a to dřív většinou nebylo, tenkrát jsem často zpíval ke čtyřem ženským hlasům jen já sám (a ostatní napsané mužské hlasy se tenkrát nazpívaly jenom do studiových nahrávek) – takže teď budou konečně šesti až sedmihlasy i na pódiu (a mě to těší hlavně proto, že v našich sborech se žádné hlasy nezdvoují, většinou je to psáno v široké harmonii od shora dolů – a vždycky nás moc potěšilo, když ve studiu při natáčení tohle hudební režiséři obdivovali a říkali, že naše sbory zní jako varhany).

Kromě toho, na co jsem se už zeptal, nosíš v hlavě něco, o čem jsme nemluvili ?

Nové klíčovské cédéčko. Toho mám teď nejen plnou hlavu, ale vlastně už rok a půl skoro nic jiného nedělám. My jsme nový titul chtěli původně vydat ještě před tím, než jsme v roce 2002 s Klíčem skončili – a chtěli jsme ho natočit už v našem vlastním studiu, které jsme si v té době s Pavlou budovali. Ale trochu jsem to celé podcenil, protože stavba studia trvala o několik let déle, než jsem si původně plánoval – a Klíč mezitím skončil. A tak to nové cédéčko tenkrát už nevzniklo. Písničky byly sice napsané, dokonce ty nové melodie byly tenkrát vybírány z mnoha set mých zaznamenaných nápadů, a to ještě pečlivěji, než kdy předtím, Tomáš Vondrovic to všechno otextoval – ale zůstalo to nenatočené. Teď toho ale vůbec nelitujeme – za těch posledních deset let k nim totiž přibyly i další nové – a myslím, že moc povedené věci, které jsme mezitím s Pavlou napsali. Takže to teď možná bude i dvojcédéčko, protože jsme se rozhodli, že když to časově, fyzicky i finančně zvládneme, natočíme i některé hodně staré písničky, které nám zbyly z dřívějšíka. Pořád za námi totiž chodí lidé s dotazy, proč teď už nehrajeme tohle nebo tamto. Takže by to celé nakonec mohlo být uděláno tak, že v krabičce bude jedno cédéčko úplně nových písniček a k tomu navíc možná i cédéčko bonusové, na kterém by se mohly objevit i písničky, které jsme už v minulosti měli v repertoáru a už tenkrát byly u diváků úspěšné, ale nikdy předtím jsme je nenahráli, protože se nám třeba stylově nehodily nebo nevešly na tehdejší tituly. A ještě dodám, že vzhledem k rozsahu toho projektu by nás moc potěšilo, kdyby se třeba našel nějaký mecenáš, který by nám s tím pomohl.

Děkuji za rozhovor.